

JESPER

– EN SAMLER PÅ RETTE HYLDE

[Livsnyder] Som sol året rundt. Sådan oplevede Jesper Riis det, da han efter en dom kom på Østruplund i 1992. Den skikkelige fynbo har ikke de store fordringer til tilværelsen. Han trives med det liv, han har. Men lidt mere privatliv og en lille hund ville være dejligt...

Jesper hygger sig på Prospect ART's værksted i Odense.

[af]

LOTTE EDBERG LOVELESS, JOURNALIST,
STICKELBERGS BUREAU | ndu@rm.dk

FOTOS: LARS SKAANING

- Det er nemmere at sige, hvad jeg ikke har samlet på, end hvad jeg har.

Lige siden han var barn, har 38-årige Jesper Riis været en samler.

- Det er nemmere at sige, hvad jeg ikke har samlet på, end hvad jeg har. Som dreng kunne jeg godt lide at gå rundt og finde ting og passe mig selv, siger Jesper, der dengang blandt andet samlede på kapsler, men også havde købmændstæft. For eksempel samlede han ledninger og solgte videre til skrot.

Samlermanien fornægter sig heller ikke på Jespers værelse på Lindevej i Otterup i dag. Størst er hans imponerende samling af øl. Hele 222 forskellige flasker kæmper foreløbig om pladsen på hylderne i et tætpakket vitrineskab.

- Anders må snart skaffe mig et nyt værelse, siger Jesper og griner til afdelingsleder Anders G. Christensen, der for en kort bemærkning har fået lov at flyde ud i Jespers slængestol ved siden af skabet. For samlingen er under stadig udvidelse. - Hver tredje måned eller deromkring tjekker jeg butikkerne for at se, om der er kommet nye øl. Jeg kan godt lide de flotte motiver på etiketterne, siger Jesper med et stolt blik mod sine mange fine flasker.

Passer sig selv

Siden januar '96 har Jesper boet på Lindevej - en afdeling under bo- og beskæftigelsestilbudet Østruplund på Nordfyn. Det store parcelhus fra halvfjerdserne huser i alt syv beboere. De har hvert sit værelse, men deler alle øvrige faciliteter.

Jesper er født og opvokset i Kerteminde i en god familie med en storebror og en storesøster. Også i dag har han et fint forhold til forældrene og sine søskende.

Indtil han er 12 år, går Jesper i en almindelig folkeskole. Herefter kommer han på specialskole.

- Begge skoler var fine. Jeg gik lidt for mig selv, men det passede mig fint, siger Jesper.

Da han er 17 år, kommer han på Brangstrupskolen, en kostskole for udviklingshæmmede på Midtfyn.

- Jeg hyggede mig vældigt der. Hørte rigtig meget musik og havde en masse venner, fortæller Jesper.

Efter tre år på skolen er det tid at rykke ud i verden. Jesper flytter ind i en kommunal lejlighed i Vollsmose sammen med et par andre, der er en del ældre end ham.

- Jeg kedede mig. En gang i mellem kom der nogen fra kommunen og kiggede til os, men ellers passede vi os selv.

Dårligt selskab

Jesper falder i dårligt selskab med nogle fyre fra kvarteret. Der bliver drukket tæt og røget en hel del hash.

- Det var nemt at springe på, når de spurgte, og så sad vi bare og røg og drak hele dagen. Det var svært at sige nej, selvom jeg godt var klar over, at de kun kunne bruge mig, når de vidste, jeg havde penge.

Jesper overrender ikke ligefrem sit job på et beskyttet værksted i den periode.

- Øl og hash tog ligesom lidt overhånd, og man kan roligt sige, at jeg havde tømmermænd om morgenen. Jeg dukkede kun op på værkstedet, når det lige kom over mig, siger han med ironisk distance.

En dag smider Jesper brændende papir i opgangens affaldsskakt. Som han siger:

- Jeg ville prøve at brænde nogle containere af. Gad vide, hvad jeg tænkte? Jeg ved simpelthen ikke, hvad der foregik inde i mit hoved. Det var i hvert fald rigtigt dumt.

Bagefter går Jesper udenfor og står og kigger på de brændende containere. Her står han også, da brandbilerne ruller op foran boligblokken med blå blink. Senere bliver han hentet af politiet, der tager ham med på politigården til forhør.

- De spurgte, om det var mig, og til sidst indrømmede jeg, at det var det. Jeg var ikke videre stolt af situationen og kunne godt se, at det var noget lort.

Umiddelbart efter bliver Jesper sendt i varetægtsurrogat på Bromsmae - et bosted for fysisk og psykisk handicappede. Løsningen er midlertidig, men det er eneste sted med plads.

Sol året rundt

Jesper husker ingenting fra retsmøderne. Han får en anbringelsesdom og kommer efter et par måneder på Østruplund. Paradoksalt nok føles anbringelsen ikke som nogen straf.

- Det var en lettelse at komme på Østruplund. Som sol året rundt, siger han med et mildt smil i øjnene.

- Jeg trængte bare til at komme væk fra Vollsmose. Det betød rigtig meget at komme et sted hen, hvor der var personale til at støtte mig, når jeg havde brug for hjælp eller var i tvivl om noget. Det var dumt at sætte ild til de containere - jeg skulle have bedt nogen om hjælp i stedet for. Men det endte med at være godt for mig, fordi jeg kom på Østruplund, siger Jesper.

Det er ikke bare støtten fra personalet, der gør Jesper godt, da han flytter ind på det gamle slot Østruplund uden for Otterup. Jesper er med til at passe stedets dyr.

- Kaninerne var søde og bløde. Jeg elsker dyr! Det er rigtig dejligt at aе dem. Og Jesper har tag på dyr. Selv Østruplunds huskat, Sigurd, der angiveligt skulle være et stort, ondskabsfuldt skrummel, som alle andre har svært ved at komme i nærheden af, kaster sin kærlighed på Jesper.

Jespers dom bliver revurderet et par gange og i 1995 erstattet af en tilsynsdom, fordi der ikke har været nogen form for tilbagefald. Jesper flytter til afdelingen på Lindevej inde i selve Otterup. Siden er hans dom blevet helt ophævet.

Rammstein giver ro

I dag arbejder Jesper på kunstprojektet Prospect ART i Odense, hvor han maler billeder - mest abstrakte.

- Det er herligt at male. Det giver ro i sjælen, siger Jesper.

Jesper er vild med ørne. Så vild, at én er endt på hans overarm.

Ølsamlingen fylder godt på Jespers
værelse på Lindevej

Jeg gider ikke have noget bøvl. De skal for eksempel ikke drikke mine øller.

Selv hjælper han gerne sjælefreden på vej ved at svinge penslerne til tonerne fra det tyske metal-band Rammstein, mens andre af hans kolleger på værkstedet er mere til klassisk musik, når de maler.

- Det er dejligt at have noget at stå op til, og jeg snakker rigtig godt med de andre derinde. Vi maler ikke hele dagen, men drikker også kaffe og nyder livet. En kunstner skal jo have inspiration til nye værker, som vi siger. Og det kan godt tage lang tid, siger Jesper og griner.

Han tager selv bussen ind til Odense om morgenen og hjem igen om eftermiddagen. Personalet ringer til projektlederen, når Jesper stiger på bussen ved otte-tiden, og hun ringer tilbage, når han er på vej retur midt på eftermiddagen. På den måde er der lidt snor i Jesper, så han ikke risikerer at hænge for længe på for eksempel Odense Banegård og ryge ud i situationer, han ikke kan overskue.

- Det giver mig tryghed. Jeg har en rigtig god fornemmelse i maven, når jeg tager hjem efter en arbejdsdag, fortæller Jesper.

God til at hygge

Når han kommer hjem, slapper Jesper som regel af et par timer på værelset. Ser fjernsyn på den 32 tommers hjemmebiograf eller spiller computer og lytter til en af cd'erne i sin righoldige musiksamling, der spænder lige fra tyrolermusik til heavy metal. Ofte låser han døren til værelset.

- Så kan jeg bare flyde ud uden at forholde mig til, om der er andre ude på gangen, og hvad de laver. Hvis de først kommer ind på mit værelse, er det svært at sige, at de skal gå.

Selvom de bor tæt i parcelhuset på Lindevej, har Jesper ingen konflikter med de andre beboere i dagligdagen.

- Faktisk er du næsten for skikkelig sommetider. Du siger for eksempel aldrig nej, hvis nogen vil have smøger, kommenterer Anders.

Efter at have boet 17 år i området kender Jesper rigtig mange, og der er altid en hel del folk, han lige skal have en sludder med, når han går tur i Otterup.

- Så får jeg lidt luft og motion. Motion siger mig ellers ikke meget, men så kan jeg jo lige gå ind og købe en pose slik. Jeg er rigtig god til at hygge mig, lyder det mageligt fra Jesper.

Damer og spillemaskiner

På trods af ølsamlingen har druk ikke været et tema i Jespers liv siden Volls-mose.

- Jeg drak jo bare, fordi de andre gjorde det. I dag drikker jeg højst en enkelt øl eller to en gang i mellem. Jeg er glad for, at jeg har styr på mit liv i dag, siger Jesper.

En last har han dog: Han kan rigtig godt lide at spille på enarmede tyvekægte.

- Jeg elsker bare at se hjulene snurre rundt, forklarer han.

- Desværre vinder jeg for sjældent, så det er ikke for pengenes skyld. Men det tager jeg roligt - maskinerne får lov at vinde over mig, siger Jesper med glimt i øjet.

Han laver løbende aftaler med personalet om, hvor meget han skal bruge i spillehallen, så maskinerne ikke helt løber af med ham.

Også på andre områder har han aftaler med personalet på Lindevej.

- Kærester siger mig ikke noget. Men jeg går på damebesøg inde i Odense cirka en gang om måneden. Så siger jeg til personalet, at nu trænger jeg til at komme ind, og så hæver jeg de 700 kroner, det koster, fortæller Jesper.

Mere privatliv

Øverst på hans ølskab troner en af hans seneste samlinger - en flok majestætiske ørnefigurer i forskellige størrelser. En tur sidste år til et ørnereservat i Nordjyl-

land vækkede fascinationen, der også har udmøntet sig i en tatovering på venstre overarm. Og i opholdsstuen hænger et af hans få naturalistiske billeder, der har en stor ørn som motiv.

- Det er en rigtig flot fugl, siger Jesper, mens han betragter fuglenes udbredte vingefang oven på skabet.

Når han ikke er hjemme, låser Jesper altid døren til sit værelse.

- Jeg gider ikke have noget bøvl. De skal for eksempel ikke drikke mine øller. Jeg har sagt til de andre, at jeg ved præcis, hvor mange der er, siger han.

Der er ingen planer om, at Jesper skal flytte ud i egen bolig. Og det er helt i tråd med hans egne ønsker.

- Jeg skal ikke flytte nogen steder! Jeg vil ikke risikere at havne i nogen dårlige situationer igen, siger han med eftertryk.

Flytte skal han nu alligevel, men rammerne bliver kendte - nemlig fra Lindevej tilbage til Østruplund. Bostedet bliver de kommende år bygget helt om med nye lejligheder i mindre enheder. Den nuværende afdelingsstruktur brydes op, og boligerne bliver tidssvarende. Jesper ser frem til at få sin helt egen lejlighed, når den står klar om fem år. Men er også lidt nervøs.

- Får vi så stadig hjælp, spørger han Anders.

- Ja, det bliver det samme, forsikrer afdelingslederen.

Jesper er straks kry igen.

- Jeg vil gerne have en lille kælder nedenunder til øllerne, Anders, driller han med et bredt grin og fortsætter:

- Det bliver nu dejligt med lidt mere privatliv. Jeg har det godt, men kunne godt tænke mig en tur til USA og en lille hund. Ellers mangler jeg ikke noget, siger han og krammer en stor abe i sengens samling af bamser.